

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina za
leto 1927
30 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Ljudska Samouprava

Glasilno gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravnništvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10—

Vsebina: K izpadu SLS iz vlade. — Iz NRS. — Tedenske vesti. — Dopisi. — Podlistek: O realni gimnaziji v Kočevju. — Inserati. —

K izpadu SLS iz vlade

Mi smo parlamentarna država. Vlada se-
stavljaja iz večine narodnih zastopnikov spo-
razumno s kraljem, kateremu svetujejo pri
tem predsednik Narodne skupščine in šefi
posameznih strank oziroma poslanskih klu-
bov. Kot v vseh parlamentarnih državah,
tako je tudi pri nas naravno, da so tiste
stranke, ki so v vladi, na boljšem nego one
izven nje in s tem tudi one pokrajine, iz
katerih prihajajo vladne stranke.

Slovenci smo v svoji nacionalni državi
bili zastopani še skoro v vsaki vladi. Toda
vrednost zastopstva v vladi je različna. Za-
visi od same sestave vlade, od jakosti stranke
in idej, ki jih zastopam, mnogo pa tudi od
osebnosti in sposobnosti. Pucelj n. pr. je kot
poljedelski minister dal, kar je mogel dati:
podpore za vodovode, živinorejo in razne
poljedelske naprave. Veliko že samo po sebi
ni moglo biti; zlasti ne vsled omejenih
kreditov in velikih nujnih potrebščin po celi
državi. Na druge stvari ni imel posebnega
vpliva; zameriti bi mu bilo kvečjemu, da
je zavozil zvezo Slovenije z morjem, ko je
zastopal ob znanem Blairovem posojilu in
zakonu l. 1922 nepreštudiran projekt mesto
že preštudiranega in preračunanega, s čimur

je zavlekel to prepotrebno železniško zvezo
v popolno negotovost, da ji niso pomagali
zadnje čase drugi zopet na noge. Ta po-
greška pa je umljiva iz lokalnih in osebnih
strankarskih vidikov. Tudi demokrati in po-
zneje od njih se odcepivše krilo Pribičević-
Žerjav pod naslovom SDS ni imelo kot vla-
dino zastopstvo pravega uspeha za Slovenijo.
Neinformiranost Beograda o naših razmerah
in s temi v zvezi stoječi pogrešeni gospo-
darski, finančni in upravni ukrepi vlade so
dokazovali, da SDS ali nima potrebnega
vpliva v vladi ali pa je to zastopstvo nes-
posobno.

Vsekakor je pa nezadovoljstvo Slovencev
z obstoječim sterilnim sistemom, ki je imelo
skrajno slabe posledice za gospodarstvo v
Sloveniji, prikripelo do vrhunca in si da-
jalo tudi javnega žolčnega duška po časo-
pisju.

Vzpričo ten razočaranj je bilo naravno,
da so si Slovenci, predvsem pa gospodarski
krogi, želeli vstopa SLS v beograjsko vlado.
Značilno je bilo, da so bili za to nekleri-
kalni pridobitni slovenski krogi skoro glas-
nejši od ostalih, izvzemši seveda izrazite
SDS arje. SLS je položaj in razpoloženje
tako pravilno umela: pograbila je te želje

ter jih logično in konsekvntno predelala v
vseslovensko zahtevo.

Priznati moramo, da smo si tudi slo-
venski radikali želeli vstopa SLS v vlado.
Naša stranka v Sloveniji nima še svojih po-
slancev, ki bi v veliki in odločujoči NRS
zamogli uveljaviti potrebe slovenskih po-
krajin. Razrite ceste, razbito gospodarstvo,
silno napet finančni položaj in brezposel-
nost oziroma stradanje v delavskih krogih
po slovenskih pokrajinah pa zahtevata nujne
odpomoči. Vsled tega smo tudi mi pričako-
vali od SLS, da vstopi kot večinska stranka
in takorekoč legitimna parlamentarna za-
stopnica Slovencev čimpreje v vlado, da
odpomore s svojim stvarnim delom na pod-
lagi dalekovidnega programa naši bedi.

Dne 1. februarja se je končno sestavila
kleroradikalna vlada. NRS je dala delega-
ciji SLS glede slovenskih pokrajin pristo-
roko. Vsi drugi smo stopili popolnoma v
ozadje, pripravljeni, da pomagamo SLS, ako
treba, pri njenem delu, in v pričakovanju
njenega blagonosnega stvarnega poslovanja.

Minuli so prvi tedni, minul je en mesec
in čez. Končno je prinesel „Slovenec“ blage
vesti, ki jih je pa doslej na papirju še vsak
zastopnik v vladi iz Slovenije zastopal: že-
leznice, to je zveza Slovenije z morjem in

O realni gimnaziji v Kočevju.

a) Državno nacionalni razlog.

Ne prikrivajmo si dejstva, da smo na-
cionalna država. S krvjo ustvarjeno in skozi
stoletja zaželeno ujedinjenje bodemo oču-
vali pod vsemi okolnostmi. Narodnostnim
manjšinam hočemo biti pravični, zahtevamo
pa od njih, da so v državnem oziru vse-
skozi lojalne. — Kakšne so bile politične
razmere do prevrata na Kočevskem? Pre-
sojajmo položaj pravilno in priznajmo: take,
kakor drugače niso mogle biti. Kočevje je
bilo nasičeno vsenemškega duha. Majhen
jezikovni otok, obdan od vsepovsod od
slovenskega ozemlja, se je naslanjal na mo-
gočni nemški narod, ki je po mili volji delil
usodo narodom v bivši Avstriji. Naravno,
da se je rezal najboljši kruh pripadnikom
vladajočega naroda. In tako so bili tudi
Kočevjarji deležni vseh mogočih političnih
dobrot. Ob takih razmerah se ni čuditi, da
jih je zadel prevrat v živo. Tudi ni misliti
na to, da bi se mišljenje in čustvovanje
Kočevjarjev izpremenilo kar čez noč. V tem
pogledu mora šola opraviti svoj posel. Od
nikogar ne zahtevamo, da bi se odrekel

svoji narodnosti, od vsakogar pa, da se
nauči ljubiti našo lepo skupno domovino.
— Kar začenja osnovna šola, mora nada-
ljevati gimnazija. Kočevska gimnazija mora
biti in je središče in žarišče, odkoder se
razširja ljubezen do naše države in našega
vladarja. Že se kažejo blagodejni vplivi v
tem oziru. Precej sinov naših Kočevcev
študira na gimnaziji, se uči našega jezika
in navzema ljubezni do naše skupne domo-
vine. Nobenega dvoma ni, da bo zmagala
uvidenost in da bodo tudi drugi Kočevjarji
dali šolati svojo deco doma, namesto da
bi jo pošiljali za drag denar v tujino, od-
koder navadno ni več vrnitve, kajti kdo bi
mogel misliti pri nas na kakršnokoli zapos-
litev brez znanja državnega jezika?

b) Državno obrambeni razlog.

Z državno nacionalnim momentom je v
ozki zvezi državno obrambeni razlog. Treba
je ugotoviti, da leži mesto Kočevje le kakih
30 km oddaljeno od državne meje. Odveč
bi bilo posebej povdarjati, kako moramo
tudi s tega vidika skrbeti za to, da dobimo
na kočevskem jezikovnem otoku v vsakem
oziru zanesljivo patrijotično čuteče prebi-
valstvo. Kočevje je važna strategična točka

med Ljubljano in Reko. Momentano je
mesto še zadnja železniška postaja, toda
nedvomno se bo gradila v doglednem času
spojna železnica z morjem, kar glasno za-
htevajo poleg gospodarskih interesov pred
vsem strategični oziri.

Prav gotovo je, da se bo Kočevje še
bolj industrijaliziralo. Inozemske velefirme
hočejo ustanoviti močna industrijska pod-
jetja, vabi jih železnica, les, premog in voda.
S tem v zvezi se bo dvignil nad normalno
porast prebivalstva in hkrati se bodo dife-
rencirale socialne razmere. Med dobrimi
se bodo pojavili tudi nekateri nezadovoljni
elementi, ki bodo razburkavali politično
komaj konsolidirano prebivalstvo.

Kaj naj paralelizira take pogubne vplive,
ako ne šola, predvsem srednja? Saj je že
profesorski kongres v Skoplju pravilno in
z vsem razumevanjem sprejel resolucijo, naj
se ohranijo gimnazije neokrnjene tam, kjer
so iz nacionalnih ozirov potrebne, četudi
število dijakov ne bi zadoščalo zakonitim
predpisom.

c) Narodni gospodarski razlog.

1. Kočevje je veljalo do prevrata in tudi
še nekaj let za tem za kraj pregnanstva. Ni

nekaj milijonov oblastnim samoupravam za ceste. Železnice v Sloveniji bodo izpeljali drugi faktorji kot pa parlamentarni, ki imajo pri tem kot nestrokovnjaki podrejeno vlogo, za ceste se pa mora dati iz predvidenih zneskov v državnem proračunu. Videli smo takoj: SLS je šla brez sigurnih jamstev v vlado, da izglasuje proračun. SLS ni domela silno važne pozicije, ki jo je imela kot za vladino večino in proračun odločujoča stranka, še manje je pa umela to zavidanja vredno postojansko izrabiti. Brez nje bi ne bilo proračuna, bi ne bilo vladine večine in ne Uzunovičeve šeste vlade. Zlasti pa bi morala izrabiti svoje glasovanje za široka pooblastila, ki jih daje proračun bodoči vladi, za sigurne z zakonom in kritjem zagotovljene državne dajatve za najnujnejše potrebščine slovenskih pokrajin . . .

SLS vsega tega ni storila, ampak je navdušeno glasovala za proračun in široka pooblastila vladi, v nadi, da glasuje za sebe, verujoč praznim v politiki običajnim frazam. Ni pomislila, da na opolzkih političnih tleh drže samo dejstva, vse drugo je pa dim.

V nasprotju s to svojo politično navnostjo navzgor se je pa pokazala SLS navzdol, to je v slovenskih pokrajinah, jako mogočna, samozavestna in — partizanska. Kamorkoli je dosegla njena moč potom Velikih županov ali vpliv na podrejene uradnike po ministerstvih, povsod je delala na to, da iztisne vpliv neklerikalnih organov in da postavi na njih mesto izključno svoje partizane in osebne zaveznike kot nosilce državne moči. Razpuščeni cestni odbori in nova le za SLS ugodna razdelitev mandatov po občinah, odstavljeni stanovanjski sodniki in njih nadomestitev z izključno klerikalnimi ljudmi, odstavljanje vodilnih uradnikov in premeščanje podrejenih po izključno klerikalnih interesih — to je poleg proračuna in širokih zakonitih pooblastil za bodoče vlade edino delo SLS v vladi. Označuje ga neprikrito partizanstvo in navnost. Slučaj prof. Dr. Ilca v Kočevju pa kaže tudi na zlobo in maščevalnost.

V istih pravicah so poslovala tudi v Beogradu SLS izročena ministerstva. Merodajnim

ga bilo zlepa državnega nameščenca - Slovenca, ki bi se bil s srcem potegoval za Kočevje. Toda razmere so se predrugačile in Kočevje je docela izgubilo svoj odij. Vprav gimnazija vabi najboljše državne in privatne nameščenca s številnimi rodbinskimi člani v Kočevje, kjer se lahko izstudirajo njih otroci na srednji šoli. Tako se jači pozicija slovenskega državotvornega elementa. So rodbine, ki imajo po tri, da celo po štiri otroke na gimnaziji. Koliko jih je med njimi, ki bi mogli študirati le enega samega otroka v drugem mestu? Ali bi ne bilo nesocialno odtegovati tem gospodarsko šibkim slojem ugodnost dobre vzgoje otrok?

2. Dijaški dom.

Za dijake zunanike obstoji v Kočevju vzorno oskrbovan Dijaški dom, gotovo eden največjih in najboljših v državi. Iz skromnih početkov je vzrastel v cvetoče podjetje. Vodijo ga aktivni profesorji po modernih pedagoških principih. Prostora je v domu za ca 100 dijakov. Za nizko ceno imajo prehrano in oskrbo. Od vseh strani in najodličnejših rodbin prosijo dijaki za sprejem. Starši so vsi srečni, ker so njihovi otroci pod najboljšim nadzorstvom in lepo napredujejo. Naj bi se izvršila kakršnakoli okrnitev na gimnaziji, kdo bi še pošiljal otroke v Dijaški dom, svest si, da bi moral dijak

faktorjem v Beogradu, ki z budnim očesom molče motre delovanje vsakega prečanskega ministra, posebno ako je homo novus in ako pripada po vrhu še bolj negativni stranki, to seveda ni ostalo prikrito. Tem manje, ker ima Beograd danes zanesljive osebne stike po celi državi. In tako se je zgodilo, da je v nezaslišano začudenje v državno moč čez ušesa zaljubljene SLS pri sestavi nove vlada izpadla SLS iz vlade kot — nepotrebna. Ta izraz je napol oficijelno padel v Beogradu in je bil — prilično milo izbran.

SLS je s to svojo udeležbo na vladi posvedočila z dejstvi, da je iz velike dedščine Krek-Šušteršič-Lampe rešila pretežno le pasiva, le njene senčne strani, glavno le partijski terorizem. Ideje so se razkadile.

Ta polom naše največje stranke v centralni vladi pa pomeni žalibog tudi hud udarec za Slovence. Za vse stanove brez izjeme. Zlasti gospodarski in finančni.

Popraviti ga zamorejo samo volilci pri prihodnjih volitvah.

Iz NRS.

Dne 16. aprila 1927 je podala šesta Uzunovičeva vlada, obstoječa iz NRS in SLS, s soglasnim sklepom svojo ostavko. Ta vlada je namreč s sprejetjem proračuna in širokih zakonitih pooblastil, ki jih je uzakonila kot državno potrebo, smatrala svojo nalogo za dovršeno. Vsled tega je vrnila svoj mandat v roke drugega ustavnega faktorja, da imenuje ta novemu položaju odgovarjajočo novo vlado. V skladu z zakonitimi pooblastili v proračunu ter zunanjim in notranjim političnim položajem sta dne 17. aprila t. l. sestavila novo vlado NRS in Demokratska zajednica iz mož dejanj pod vodstvom dosedanjega prosvetnega ministra Velje Vukičevića. In ker je soglasje v naziranjih in političnih smernicah, po katerih naj se vodi in upravlja državo, predpogoj za uspešno delovanje vsake vlade, je morala vzpričo DZ izpasti SLS iz vlade in kombinacije kot nepotrebna. Obenem se je po čl. 52 ustave odgodila Narodna Skupščina do 1. avgusta 1927.

Politično vodstvo NRS je vsled odgo-

dokončati študije drugod? Ali bi ne bilo večna škoda sijajno uspevajočega in veliko kulturno misijo vršečega doma, za katerega so žrtvovali idealni možje vse svoje moči?

3. Državno ekonomski razlog.

Po vseh znakih sodeč, se bodo name-ravane redukcije gimnazij izvršile v glavnem iz razlogov štednje. Budžetni izdatki za kočevsko gimnazijo so minimalni. Država plačuje režijske stroške in nakazuje prispevke za knjižnice in učila. Učno osebje bi morala država itak plačevati na drugih zavodih. Vse druge stroške nosi mestna premoženjska uprava, ki je hkrati lastnica poslopja.

Naj si pa pri tem različni prenapeteži nikakor ne domišljajo, da je gimnazija mestu v breme. Nad 300 ljudi, ki samo oddajajo in ničesar ne jemljejo, v gospodarskem pogledu za mestece kakor je Kočevje, ni malenkost. Toda to je vprašanje zase, ki bi se dalo obravnavati v posebnem članku.

4. Sklepna beseda.

Vsekakor bi se dalo navesti še več razlogov, ki bi osvetlili neprecenljivo in nepopravljivo škodo, če bi gimnazija utrpela na svojem obstoju kako okrnitev. Naj navedeni zadostujejo. Pomen popolne gimnazije v Kočevju je tolik, da bi se morala ustanoviti, ako bi je še ne bilo.

ditve Narodne Skupščine dne 19. aprila t. l. prešlo po statutih izključno na Glavni Odbor NRS.

Naši sestanki. Prijatelj nam piše: Nikdar se nisem vmešaval v politično življenje, zato sem smatral tudi sestanke, ki jih prirejajo politične stranke, za nepotrebne, ter se jih tudi nisem udeleževal. Po naključju sem bil 9. t. m. navzoč v lokalu, kjer je priredila krajevna organizacija NRS v Kočevju mesečni sestanek svojega članstva. Spoznal sem, da sem bil popolnoma napačnega naziranja, ker že vtis, ki ga je naredil ta sestanek name, je popolnoma predrugačil moje mnenje o političnem življenju.

Priporočal bi pa tudi politikom, ki vedo vedno dosti povedati o neuspehih NRS v Sloveniji, da si ogledajo edinstvo in bratstvo, ki vlada med člani NRS, to jim bo za vedno pregnalo upe takih domišlij. Stranka, ki tudi v času, ko niso ravno volitve pred durmi, dela vzajemno ramo ob rami brez razlike stanov in poklicev, mora napredovati. Kako lepo se vidi, ko sedi delavec ob strani profesorja, uradnika in kmeta, živahno razpravljajoč dnevna politična vprašanja. Da se člani res zanimajo za izvajanja govornikov, se opazi, ker tudi sami posegajo v debato. Priznati se mora, da je predsednik NRS pokreta v Kočevju, g. Dr. Sajovic, res sposoben organizator, ki neumorno gradi in dela, neoziraje se na polena, ki mu jih mečejo politični nasprotniki na pot.

Spoznal sem pa tudi, da je obisk strankinih sestankov koristen in celo potreben. Prepričan sem pa tudi, da je tako vrlo organizirani in v bratski slogi rastoči stranki kot je NRS v Kočevju tudi v Sloveniji, četudi počasi, a zato tembolj sigurno, zagotovljeno bodočnost.

Sestanek članstva NRS Kočevje se vrši v soboto dne 7. maja pri Kikmatlu ob osmi uri zvečer. Pri tej priliki poda predsednik zanimivo politično poročilo.

Ali sem že plačal naročnino?

O delu in napredku na zavodu so se vsa leta po vojni izražali inspektorji in ministrski odposlanci z laskavimi besedami, izrekli svoje priznanje znansveni višini, do katere se je zavod povzpел. Na gimnaziji poučujejo naučne predmete le kvalificirane učne moči, t. j. profesorji ali supletenti in začasni predmetni učitelji, ki bodo v najkrajšem času položili izpite. Vsi so si svesti, da baš v Kočevju vršijo eminentno kulturno delo.

In s tem sklepamo. Trdno pričakujemo, da bo g. minister prosvete obrazložene in utemeljene razloge uvaževal in pustil državno realno gimnazijo v Kočevju neokrnjeno. Z vso upravičenostjo se nadejamo, da bodo že prvi absolventi zavoda polnovredni aktivni kulturni delavci.

Naj sklenemo z Lutherjevimi besedami, ki je dejal, da blaginja dežel ne zavisi od obilja njenih dohodkov, niti od utrjenosti njenih trdnjav, še manj od lepote palač. Blaginja naroda in njegove dežele se naslanja na število njenih izobraženih občanov in učenih mož, na njihovo kulturo in značajnost. Samo v tej smeri moramo iskati narodov blagor in napredek ter njegovo resnično in poglavitno moč.

Tedenske vesti.

Osebnosti. Od okrajnega sodišča v Ribnici je prestavljen k okrajnemu sodišču v Kočevju kanclist gospod Josip Medved, na njegovo mesto je pa imenovan za kanclista gospod Franc Schweiger, dosedaj pisarniški pomočnik istotam. Čestitamo! — Upokojena je gospa Jadviga Prudič, učiteljica in soproga šefa davčne okrajne oblasti v Kočevju, gospoda Antona Prudiča. Na osnovni šoli v Kočevju je z lepimi uspehi vzgajala mestno mladino v težkih povojnih letih.

† **Janko Ilc.** Dne 21. aprila smo položili k večnemu počitku v Prigorici pri Ribnici vrlega sina našega okraja vlč. gospoda Janka Ilca, župnika v Rušah pri Mariboru, ki je dne 18. aprila t. l. v hiši svojega prerano umrlega strica kanonika, državnega poslanca in delegata, politika Karla Kluna, obdan od svojih dragih, za večno zatisnil svoje oči. Rajni župnik Ilc je bil odločen narodnjak; ruškimi in mariborskimi nemškutarjem to seveda ni prijalo, vsled česar so ga ob izbruhu svetovne vojne prijeli kot srbofila in nekakega zarotnika ter ga tirali zaeno z drugimi ruškimi narodnjaki, zlasti Sokoli, skozi nad vse nesramno se ponašajočo mariborsko in graško poulično sodrgo v ječo, kjer je prebil več mesecev. Polomi avstrijskih armad v Galiciji in Srbiji, a nemških v Franciji, so zmanjšali notranji pritisk v Avstriji in to ga je osvobodilo avstrijske brutalne pravice. Toda ječa je zlomila njegovo že itak rahlo zdravje, zlasti pa nesramne brutalnosti, katerim so bili izpostavljeni v Avstriji politični jetniki. Jel je bolehati in sedaj ga je smrt rešila nadaljnega trpljenja. Položili so ga pokraj groba njegovega strica znanega slovenskega politika Karla Kluna. Veličasten pogreb pod vodstvom njegovega rojaka kanonika Lesarja, 15 duhovnih sobratov ter nepregledne množice ljudstva iz ribniške doline, pa tudi iz Kočevja, Ribnice, Ruš in Maribora je pričal o izvanredni priljubljenosti in ugledu pokojnika, ki je moral kot vojna žrtev v najboljših letih v prezgodnji grob. To je v lepem nagrobnem govoru, pri katerem ni ostalo nobeno oko suho, izrazito povdaril pokojnikov najboljši prijatelj vlč. gospod Kavčič, župnik iz Maribora. Naj mu bo domača zemljica lahka, preostalim pa tudi naše sožalje.

V Rinži je utonil orožniški narednik II. klase gospod Andrej Blažič iz orožniške stanice Kočevje. Rajni Blažič je bil jako vesten, pa tudi nad vse takten in fin orožnik in človek. Vsled tega je bil med prebivalstvom jako priljubljen. Bil je vzoren mož in oče, ki je živel z dušo in srcem za svojo rodbino. Zadnji čas je pa nenadoma jel bolehati na živcih; rapiden porast živčnega razpada je bil viden na prvi pogled po ponašanju in srepnih zmešanih pogledih nesrečnega moža. Vendar pa ni nihče pričakoval najhujšega. Na Veliki petek je pa nesrečnež nenadoma ponoči zbežal iz stanovanja in izginil v temi. Koncem vrta, kjer je stanoval, je v temi zašel v Rinžo, kjer

so ga 20. aprila našli in 21. pokopali ob številni s težko prizadeto rodbino toplo sočuvstvujočo množico ljudstva. Zapušča štiri nepreskrbljene otroke, tri šolarje in eno dete, šele osem mesecev staro. Naj počiva v miru.

Prof. ing. dr. Jan Hrasky, ki je zgradil na Kranjskem lepo število vodovodov, mostov, cest in regulacij, med njimi tudi kočevski vodovod, je praznoval včeraj 24. t. m. svojo sedemdesetletnico v Podjebgradu na Češkem. K deželnemu stavbnemu uradu je prišel kot vseučilišni profesor iz Prage l. 1886, kamor se je l. 1898 zopet povrnil. K sedemdesetletnici tega izvanredno delavnega in produktivnega moža je izrekla svoje čestitke tudi kočevska mestna občina.

Volitve v Okrajni cestni odbor za sodni okraj Kočevje so bile vsled razpusta dosedanega cestnega odbora razpisane v celem okraju na nedeljo dne 24. aprila t. l. Mestna občina Kočevje voli tri odbornike. Občinsko mestno zastopstvo je bilo soglasno mnenja, da naj pošlje mestna občina v cestni odbor najbolj podjetne in delovne mestne gospodarje in sicer take, ki istočasno cesto tudi največ rabijo, češ, naj si jo pa tudi uredi. Izhajajoč iz tega gospodarskega in interesnega vidika je mestno občinsko zastopstvo Kočevje pod predsedstvom mestnega župana Dr. Sajovica ob tajnem glasovanju soglasno izvolilo v Okrajni cestni odbor veleindustrijalce A. Kajfeža sen., Antona Jakominija st. ter Ivana Curla, vse iz Kočevja.

„**Kar ne želiš samemu sebi, tega tudi ne stori svojemu bližnjemu**“, se glasi lep svetopisemski nauk, na katerem temelji naša klerikalna SLS, ki so ji po zatrevanju njenih voditeljev načela krščanstva za voditelje, katera mora povsod tudi zagovarjati. Ta načela pa obstojajo pri slavni naši SLS le na papirju in za pesek v oči nerazsodnim ljudem, ker drugače se ne da razlagati nezaslišani slučaj prof. Dr. Josipa Ilca iz Kočevja in morda še par drugih. Gospod profesor doktor Ilc je odlični pedagog in strokovnjak, čigar delovanje na kočevski realni gimnaziji tako predpostavljamo kot kolegi, zlasti pa dijaki in stariši, izvanredno visoko cenijo. Vsled njegovih sposobnosti se mu je poverilo izredno težko in odgovorno prostovoljsko mesto gospodarja pri „Dijaškem Domu“, kjer je v oskrbi dnevno do 120 ljudi in kjer je tudi obširno gospodarstvo. Odlično prospevanje „DD“ kaže, da je vodstvo v prvovrstnih rokah. Toda g. Dr. Ilc se ne peča s politikom, dasi so ga SLSarji šteli takorekoč za svojega. Pa so prišle oblastne volitve in nesrečni 23. januar. Prof. Dr. Ilc je bil volilni komisar v Gotenici. Na tem volišču sta le dve stranki interesirali volilce: nemškonacionalna in NRS. Prva je dobila 43, druga 40 glasov, a od drugih strank nobena nič, tudi SLS — nič. Takoj so klerikalci vprašali: Kaj pa naš profesor Dr. Ilc? Kje je on volil? Z ozirom na brezhibno čisto nacionalno prepričanje gospoda Dr. Ilca je bilo jasno, da nemškonacionalno ni volil. Torej — in že so se stis-

nile klerikalne pesti. „To bo čutil,“ so pretili gospodje, v katerih interesu bi bilo, da uradništvo in partizanstvo ter čl. 71 uradniške pragmatike nikdar ne pride v dotiko. In znani samohvalni gospod iz Dolenjeyasi se je pridušil, da bo ta slučaj eksemplarično kaznovan. V ta namen je zainteresiral tudi svoje tovariše. Kot nalašč se je med tem izpraznilo mesto francoščine v Kranju. Oglasilo se je več prosilcev. Prof. Dr. Ilc seveda ne, ker za Kranj, kakor je lepo in simpatično mesto, zaenkrat nima interesa. V tem trenutku so zapele kljuge pri prosvetnem ministerstvu v Beogradu. Pritisnili so jih seveda vrli naši krščanski klerikalci: „Ilc mora v Kranj“, so sikali, a mislili so si, „kaznovali ga bodo pa isti radikali, za katere je bojda glasoval.“ In so se na tihem muzali. Navajali so naravnost izmišljene razloge in končno res dosegli, sklicujoč se na svoje sozaveznitvo v vladi, da so prosilci za Kranj dobili brco, dekret za nasilno kazensko prestavitev prof. Dr. Ilca po čl. 71 pragmatike je pa podpisal za take na videz malenkostne stvari pooblaščen uradnik v ministerstvu. To so se klerikali smejali in brili burke — iz radikalov seveda, ko so kaznovali radikali sami svojega lastnega volilca v eksemplarično strašilo drugim, ki bi si še drznili voliti radikalno! Intriga je izborna uspela! In bogzna koliko podobnih imajo že na svoji kosmati politični vesti! Toda to pot pa niso naleteli na pravega — šlo je baš zato, ali naj se SLS vzame v novo vlado ali ne, ko se je razkrila ta recimo drzna klerikalna intriga. In če smo pravilno podučeni, je šlo tozadevno poročilo od rok do rok in to jako važnih rok v Beogradu.. In posledica: na sodelovanje take lojalne in odkrite stranke sta se obe vlado sestavljajoči grupi lepo zahvalili, naši SLSarji so pa v svoje največje zaprepaščenje ostali — na cedilu. „Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.“ Seveda je Beograd telegrafično odredil, da gospod prof. Dr. Ilc ostane v Kočevju, za kar so mu vsi pošteni ljudje, zlasti pa stariši in dijaki sedaj ob koncu šolskega leta pristrčno hvaležni. Kranj se bo pa podelil prosilcu.

Proračun oblastne skupščine ljubljanske, kot ga je sestavila klerikalna večina, znaša za leto 1927 nad 52 milijonov dinarjev. Kriti ga nameravajo z novimi davki. Podobno je v mariborski oblastni skupščini.

Sneg je pobelil kočevsko dolino v noči od 24. na 25. aprila po vročih velikonočnih dnevih. Pač abnormalen slučaj. Pravijo, da je sv. Sofija sv. Jurija zmedla.

Intervju z N. V. kraljem Aleksandrom je priobčil najštevilnejši angleški list „Daily Mail“, ki se tiska v pet milijonov izvodov in ki ga čitajo po celem svetu. Kralj Aleksander je podčrtal željo Jugoslavije za mirom. „Jugosloveni smo v pretekli svetovni vojni preveč pretrpeli in krvaveli, da bi si želeli novo vojno. Naše stremljenje gre za mirom, gospodarsko obnovo in prijateljskim sožitjem z vsemi sosedi,“ je dejal kralj, ki

MERKANTILNA BANKA

centrala KOČEVJE, podružnica RIBNICA

kupuje in prodaja dolarje in druge valute, vrednostne papirje, srečke itd. Izvršuje nakazila in vnovčenje v tu- in inozemstvu. Izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča posla. Zveza z Ameriko.

Je dragevolje strankam na razpolago brezplačno z informacijami glede kateregakoli denarnega posla.

Glavnica . . . 3.000.000 Din
Rezerve proti 700.000 „
Stanje vlog ca 20.000.000 „

Brzjavni nasl.: Merkantilna

Telefon interurban:

Kočevje št. 3 - Ribnica št. 4.

Obrestovanje vlog do dneva
pologa do dneva dviga:

brez odpovedi . . . 5%
na 1 mesečno odpoved 6%
na 3 mesečno odpoved 7%
na 6 mesečno odpoved 8%

Rentni in invalidski davek plača
banka sama.

Uradne ure: od 1/9. do 12. pred-
pol. in od 3. do 5. ure popoldne.

je s tem pred svetovno javnostjo indirektno potrdil s kraljevo besedo, da so drugačne pisarije italijanskega časopisja le izmišljotine.

Bizantološki kongres je zboroval v celi polovici aprila t. l. v Beogradu. Pod bizantologijo razumimo danes vedo, ki zbira vidne ostanke stare bizantinske kulture s središčem v Carigradu. Bila je sinteza stare grške in rimske kulture in civilizacije, ki sta pa bili sestavljeni in oplojeni s kulturnimi pridobitvami raznih starih narodov kot Babiloncev, Asircev, Feničanov, Egipčanov, Kartaginev, Judov itd., ki se vse strnujejo v visoki kulturi Grkov in civilizaciji Rimljanov. Vzhodna polovica rimskega cesarstva s središčem Bizantinjem ali Carigrad je bila nosilec te kulture z grškim kot posredovalnim jezikom, dočim je v zapadni polovici bil posredovalni jezik te kulture latinščina. Tako se je pod prvimi rimskimi cesarji ustvarjena enotna kultura in civilizacija kulturnega človeštva razcepila v dva dela, latinskega in grškega ali bizantinskega. Temu dvojnemu kulturnemu svetu je podleglo tudi rimsko cesarstvo, ki se je l. 375 po Kr. razcepilo v zapadno in vzhodno polovico. Meja med obema je šla prvotno čez sredo našega Srema v ravni črti na jug. Svet med to črto in Jadranskim morjem pa je bil sporen. Ta dvojnost je vplivala tudi na krščansko cerkveno organizacijo, ki se je sredi devetega stoletja razcepila, sledeč ena latinski, a druga grški kulturni veji, na latinsko in grško cerkev. Z nastopom Srbstva, ki je stalo pod vplivom grške cerkve in kulture, se je bizantinsko-srbska kultura in civilizacija zanesla proti zahodu do Jadranskega morja in globoko v kraljestvo nekdanjega Tomislava in Tvrtkovičev. To je še danes večalimanj sporen pas med latinsko in sedaj samostojno srbsko narodno cerkvijo kot detetom bizantinske kulture in civilizacije. Njeni spomeniki žive v še sedaj vidnih zgradbah te dobe, starih knjigah, listinah in pečatih, pa tudi v srbski civilizaciji in kulturi. Navajam le srbski arhitektonski slog. Razvalin te kulture je polno na naših tleh: stari gradovi, odkopani amfiteatri, cela mesta (Stobi), vodovodi, ceste, mostovi. Ta kultura je bila izvanredno delavna in se je odlikovala po finem okusu, kar izdaja stare Grke. Na kongres v Beograd so prihiteli učenjaki iz celega sveta in vseh svetovnih kulturnih središč: iz Pariza, Londona, Berlina, Dunaja, pa tudi Sofije, Bukarešta itd. Da so se najbližji otroci te kulture nekoliko med seboj polasali (Bulgari, Rumuni in Grki), je umljivo. Kongres je otvoril N. V. kralj Aleksander ob prisotnosti vlade osebno. Z Beogradom in sploh Srbijo so bili odlični gostje izvanredno zadovoljni. Nekateri so izražali neprikrito iznenadenost nad velikim napredkom in kulturo naše države. Po kongresu so si gostje ogledali žive spomenike stare srbske kulture pod Nemanići, katerih največji reprezentant je car Dušan Silni (1347—1355) in njegov Občni državljanski zakonik, ki je na takem kulturnem nivoju, da ga je ostala Evropa

še v 18. in 19. stoletju dosegla. Ti spomeniki stare srbske kulture in države izdajajo izvanredno sposobnost rase, ki bi bila prednjačila enako srednjeveški Italiji celi Evropi v civilizaciji in kulturi, da ni bilo barbarskih turških hord, ki so poteptale vse v prah, zlasti pa Carigrad in staro srbsko državo ter do Budimpešte opustošili vse. Sedaj pa je napočila zopet doba zbiranja, moči in vstvarjanja. S.

Dopisi.

Dolenjavo pri Ribnici. Naša farna cerkev je skrajno zapuščena. Lepi naši farinjenost stanje nikakor ne odgovarja. Rabi le reda in snage, kar bi se lahko držalo v najlepšem redu iz obilnih tekočih dohodkov, ki jih žrtvujemo farani in faranke v obilni meri pri vsaki priliki. Kam gre ta denar, seveda ne vemo. Mislimo pa, da bi se ga lahko uporabilo za dostojno stanje cerkve. Saj ima naš župnik Škulj kot poslanec vsak dan 360 Din, pa še po 60 Din dnevno od vsakega odbora v Beogradu, v katerem sedi. Tudi cerkveni pevski zbor bi lahko izvežbal — da imamo v Dolenji vasi dosti lepih grl, je dokazal svoje dni krasni Troštov zbor. Toda kot se sliši, gospod župnik ne mara, da bi g. nadučitelj vežbal pevce, sam je pa samo tam muzikaličen, kjer kuglice lete in se bankovci svetle. Pa prezaposleni so naš gospod župnik; kot čujemo bodo naskoro razbremenjeni s poslanskim mandatom, pa če so še tako sladki s Kočevjarji. Potem bodo pa svoje res dragocene moči posvetili v penziju le napredku fare in svojih posestev.

Izdaja za konzorcij in urejuje Ivan Bedina, Kočevje.
Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Dva jamska zidarja

se sprejmeta na rudniku v Kočevju.

Štev. 9 1927.

Prodaja lesa.

Premoženjska uprava mesta Kočevje proda iz svojega gozda na stoječem sledeče količine lesa:

500—600 kosov smrek od 45 cm prsnega premera dalje iz oddelka II, odn. IV.

ca 200 kosov bukev od 40 cm prsnega premera dalje iz oddelka IV.

ca 200 kosov podrhtih smrek, jelk vseh premerov iz oddelkov I do V.

Interesenti naj vložijo do dne 5. maja 1927, 11:30 ure dopoldne pismene ponudbe v zaprtem in zapečatenem ovitku v pisarni mestne občine Kočevje.

Dražbeni odnosno kupni pogoji so interesentom na razpolago in vpogled v pisarni uprave dnevno od 8. do 12. ure dopoldne. Prepisi pogojev se dobe istotam proti odškodnini 25 Din.

Premoženjska uprava mesta Kočevje
dne 24 aprila 1927.

Upravitelj Jerman I. r.

Službo mestnega občinskega zdravnika

razpisuje s tem županstvo mestne občine kočevske. Njegova naloga bo, zdravniška skrb za mestne reveže, periodično pregledovanje šolske dece in sodelovanje pri ostalih mestni občini zakonito odkazanih poslih.

Služba je mišljena kot postranska. Letna remuneracija 12.000 Din.

Prošnje na županstvo Mestne občine do 10. maja 1927 z običajnimi prilogami.

Za županstvo Mestne občine Kočevje

župan: Dr. Ivan Sajovic.

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

===== CENE IN DELO BREZ KONKURENCE! =====

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.
Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokonzerti. — Nizke cene.

===== STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV. =====

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja
Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne
in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 1. julija 1926:
Din 20,836.000—

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%